

08.12.2022

§ 41
Kulttuurin laitosavustukset 2023

HEL 2022-008885 T 02 05 01 00

Esitys

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto myönsi kulttuurin laitosavustuksia vuodelle 2023 seuraavasti:

Kulttuurin laitosavustukset	Avustus 2022	Haettu 2023	Avustus 2023
HAM Helsingin taidemuseo-säätiö sr	-	6 879 000	6 879 000
- toiminta-avustus	-	5 914 000	5 914 000
- vuokra-avustus	-	20 000	20 000
- biennaaliavustus	-	500 000	500 000
- kompensatioavustus	-	445 000	445 000
Helsingin teatterisäätiö sr	13 621 000	14 919 000	13 438 000
- laina-avustus	5 110 000	5 026 000	4 875 000
- toiminta-avustus	5 618 000	6 948 000	5 618 000
- vuokra-avustus	2 893 000	2 945 000	2 945 000
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr	4 580 000	5 000 000	4 660 000
Suomen Kansallisooppera ja -baletti -säätiö sr	3 694 000	3 694 000	3 694 000
Suomen Urheilumuseosäätiö sr	89 000	99 000	89 000
UMO-säätiö sr	816 000	929 064	916 000
Yhteensä	22 800 000	31 520 064	29 676 000

Ohjeet avustuksen saajille

Yli 20 000 euron avustukset maksetaan 4. erässä eräpäivillä 9.1.2023, 7.3.2023, 7.6.2023 ja 7.9.2023. Poikkeuksena HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr:n toiminta-avustus, josta maksetaan 2. erää eräpäivällä 2.1.2023 toimintansa aloittavan säätiön maksukyvyn ja taloudellisen itsenäisyyden turvaamiseksi.

Mikäli avustuksen saaja on velkaa kaupungille, kuitataan myönnetystä avustuksesta kaupungin perimiskelpoinen saatava avustuksen saajalta.

08.12.2022

Asia/7

Avustushakemusten käsittelyssä, avustusten myöntämisessä ja maksamisessa sekä avustusten käytön valvonnassa noudatetaan Helsingin kaupungin avustusten yleisohjeita.

Kaupungilla on oikeus periä avustus tai sen osa takaisin, mikäli avustuksensaaja ei noudata avustusehtoja.

Vuoden 2024 laitosavustuksia haetaan pe 21.4.2023 mennessä kaupungin sähköisen asioinnin kautta (asiointi.hel.fi).

Laitosavustuksen saajien edellytetään Helsingin kaupungin talousarvioesityksen ennustettavuuden parantamiseksi toimittavan avustuksen hakemuksen yhteydessä kolmivuotisen toimintasuunnitelman sekä siihen liittyvän talousarvion.

Käsittely

Esteelliset: Antti Kauppinen

Esteellisyyden syy: palvelussuhde- ja toimeksiantosuhdejäävi (hallintolain 28.1 § kohta 4)

Esittelijä

kulttuurin edistämisen päällikkö
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Otteet

Ote

Hakijat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esitti 13.9.2022, § 157 kaupunginhallitukselle kulttuurin laitosavustusten määräksi vuoden 2023 talousarvioon yhteensä 29 596 000 euroa. Määrärahaa on korotettu talousar-

08.12.2022

vion jatkovalmistelun yhteydessä 80 0000 eurolla Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n osalta. Kulttuurin laitosavustusten lopullinen summa on näin ollen 29 676 000.

Kaupunki on vuoden 2023 talousarviossa (talousarvion kohdasta 1 3 0 01, Kaupunginhallituksen käyttövarat) varautunut tukemaan kulttuurin ja liikunnan laitosavustusta saavien tytäryhteisöjen nopeasta energian hinnan noususta aiheutuneita ja aiheutuvia sähkö- ja lämmityskustannuksia sekä energiatehokkuutta nopeasti parantavia investointeja. Määrärahaa on käytettävissä enintään 7,2 miljoonaa euroa ja kaupunginhallitus päättää sen kohdentamisesta. Kyse on vuosien 2021 ja 2022 talousarvioissa tytäryhteisöjen koronamenoihin varatun määrärahan käyttämättä jääneestä osuudesta, jonka käyttötarkoitusta muutetaan nopeasta energianhinnan noususta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Valtiontukiarvioinnit

Avustusta saavien tahojen osalta on tehty valtiontukiarvioinnit.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (1) mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr

HAMin säätiöimisen ensimmäisen vaiheen valtiontukitarkastelussa on arvioitu, ettei taidemuseosäätiön harjoittama toiminta ole siirtymäkauden aikana luonteeltaan taloudellista eikä säätiön perustamisvaiheen rahoitukseen siten katsottu sisältyvän SEUT 107 (1) artiklan mukaista valtiontukea. Säätiön toiminnan taloudellista luonnetta on kuitenkin syytä arvioida uudelleen siirtymäkauden päätyttyä ja säätiön varsinaisen toiminnan alkaessa. Valtiontukiarviointi on tehty kaupunginkanslian oikeuspalveluissa.

EU:n komissio on todennut, että kulttuurin ja kulttuuriperinnön suojelun ja säilyttämisen alaan kuuluu monenlaista toimintaa, esimerkiksi museoita, arkistoja, kirjastoja, kulttuurikeskuksia, teattereita, historiallisia paikkoja ja rakennuksia sekä käsityöperinnettä. Eriyisen luonteensa vuoksi tiettyjen kulttuurin-, kulttuuriperinnön- ja luonnonsuojeluun liittyvien toimien voidaan katsoa olevan ei-taloudellisia. Tällöin näiden toimintojen julkinen rahoittaminen ei myöskään ole valtiontukea (käsitetiedonanto, kohdat 33–34).

08.12.2022

Komissio katsoo käsitetiedonannossaan, että julkiselta rahoittamiselta puuttuu taloudellinen luonne, kun se kohdistuu sellaiseen kulttuuria ja kulttuuriperintöä suojelemaan ja säilyttävään toimintaan, joka on maksutta avoinna suurelle yleisölle. Toiminnan luonnetta ei muuta taloudelliseksi se, jos kävijät joutuvat maksamaan rahallisen korvauksen, joka kattaa vain murto-osan todellisista kustannuksista, sillä maksua ei voida katsoa todelliseksi korvaukseksi tarjotusta palvelusta (käsitetiedonanto, kohta 34).

Lisäksi monet kulttuurin ja kulttuuriperinnön suojeeluun tähtäävät toimet sulkevat luonteensa vuoksi pois todellisten markkinoiden olemassaolon. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi sellaisen julkisen arkiston ylläpito, jossa säilytetään asiakirjojen ainoita kappaleita. Komission näkemyksen mukaan myös tällainen toiminta on ei-taloudellista (käsitetiedonanto, kohta 36).

Omistajastrategialuonnoksen mukaan säätiö kuuluu kaupungin muihin kuin markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja sen tehtävänä on nykyaikaisen kansainvälisesti arvostetun taidemuseon ja taidemuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä Helsingin vetovoimaa kansainvälisenä kuvataidekaupunkina vahvistavien kuvataidehankkeiden, kuten Helsinki Biennaalin, toteuttaminen. Säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa ja sen tuloista noin 85 prosenttia on arvioitu koostuvan julkisista tuista. Siten voidaan katsoa, että säätiön pääasiallisessa toiminnassa ei ole kyse taloudellisesta toiminnasta.

Säätiö tulee kuitenkin ylläpitämään myös Tennispalatsissa sijaitsevaa museokauppaa, jonka toimintaa voidaan ainakin lähtökohtaisesti pitää taloudellisena. Valtiontukisääntelyn mukaan pääsääntöisesti, jos tuensaaja harjoittaa sekä taloudellista että muuta kuin taloudellista toimintaa, tuen myöntäjän on varmistettava, että muulle kuin taloudelliselle toiminnalle annettua julkista rahoitusta ei käytetä taloudellisen toiminnan ristiintukemiseen.

Jos kuitenkin kyseessä on infrastruktuurin sekakäyttö siten, että infrastruktuuria tai muuta resurssia käytetään lähes yksinomaan muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, komissio on katsonut, että sen rahoitus voi jäädä kokonaisuudessaan valtiontukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle. Tällöin edellytetään, että infrastruktuurin taloudellinen käyttö on pelkästään liitännäistoimintaa eli toimintaa, joka liittyy suoraan infrastruktuurin toimintaan ja on sen kannalta välttämätöntä tai joka liittyy kiinteästi sen pääasialliseen muuhun kuin taloudelliseen käyttöön. Näin pitäisi katsoa olevan silloin, kun tällaiset taloudelliset toiminnot kuluttavat samoja tuotantopanoksia kuin pääasiallinen muu kuin taloudellinen toiminta, toisin sanoen materiaaleja, laitteita, työvoimaa tai kiinteää

08.12.2022

pääomaa. Taloudellisten liitännäistoimintojen on pysyttävä laajuudeltaan suppeina suhteessa infrastruktuurin kapasiteettiin (käsitiedonanto, kohta 207).

Museokauppa liittyy kiinteästi säätiön ei-taloudelliseen museotoimintaan. Museokappaa nähdään tänä päivänä jopa osaksi kulttuurielämystä, koska hyvä museokauppa täydentää museokokemuksen kokonaisvaltaiseksi elämykseksi. Kauppa sijaitsee Tennispalatsissa samoissa tiloissa kuin varsinaiset museotilat ja kaupassa hyödynnetään museon henkilökuntaa. Siten taidemuseosäätiön museokauppa hyödyntää samoja resursseja kuin varsinainen museo, kuitenkin rajoitetusti. Kaupan tulojen arvioidaan olevan vain noin 1,5 prosenttia säätiön kokonaistuloista. Museokaupalla on lisäksi korkeintaan marginaalinen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Näin ollen HAM Helsingin taidemuseosäätiön tukemiseen ei katsota sisältyvän SEUT 107 (1) artiklan mukaista kiellettyä valtiontukea.

Helsingin teatterisäätiö sr

Helsingin teatterisäätiö sr:lle myönnettävän avustuksen osalta on arvioitu, että tuettu toiminta ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Säätiö toimii rajatulla alueella ja se ei kielellisten syiden takia todennäköisesti houkuttele käyttäjiä tai vierailijoita muista jäsenvaltioista. Lisäksi tuen vaikutus rajat ylittäviin investointeihin tai sijoittautumisen edellytyksiin on todennäköisesti enintään marginaalinen. (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01 kohdat 196, 197). Kyse ei siis ole SEUT 107 (1) artiklan mukaisesta valtiontuesta.

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:lle myönnettävä toimintatuki perustuu kaupunginhallituksen 27.09.2017 § 838 hyväksymään Korkeasaaren avustusohjelmaan vuosille 2017–2027. Avustusohjelman mukaisesti kaupunki maksaa säätiölle peruspääomana toimintatukea 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja tämän jälkeen, vuosina 2018-2027, vuosittain enintään viisi (5) miljoonaa euroa edellyttäen, että vuosittaisessa talousarviossa myönnetään tarkoitukseen määräraha. Korkeasaaren avustusmäärärahaan korotetaan luonnonvaraisten eläinten pelastuksen puhelinalvelun käynnistyksen ja ylläpidon kuluina 0,08 miljoonaa euroa.

Avustusohjelman toimintatuki on myönnetty komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 53 artiklan mukaisena kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävänä tukena. Tukiohjelmasta on ilmoitettu komissiolle (SA. 63637).

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:lle myönnettävän tuen osalta on katsottu, että kyseinen säätiö ei harjoita EU:n valtiontukisäännösten mukaista taloudellista toimintaa. Valtiontuen käsitteestä annetun komission tiedonannon (2016/C 262/01) kohdan 34 mukaan tiettyjen kulttuuriin ja kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvien toimintojen erityisluonteen vuoksi ne voidaan järjestää toisin kuin kaupalliselta pohjalta, eivätkä ne siksi ole luonteeltaan kaupallisia. Niiden julkinen rahoitus ei tämän vuoksi ole välttämättä valtiontukea. Komissio katsoo, että kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvän, yleisölle ilmaisen toiminnan julkisella rahoituksella on pelkästään sosiaalinen ja kulttuurilinen tarkoitus, joka ei ole luonteeltaan taloudellinen. Samaan tapaan se, että kulttuurilaitoksessa kävijöiden tai kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvän, yleisölle avoimen toiminnan osallistujien on maksettava maksu, joka kattaa vain osan todellisista kustannuksista, ei muuta toiminnan ei-taloudellista luonnetta, sillä maksua ei voida katsoa todelliseksi korvaukseksi tarjotusta palvelusta. Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:n rahoitus koostuu huomattavalta osin erilaisista avustuksista, joten voidaan katsoa, että asiakkailta perittävää maksua ei voida katsoa todelliseksi korvaukseksi tarjotusta palvelusta. Näin ollen EU:n valtiontukisäännökset eivät sovellu tapaukseen.

Suomen Urheilumuseosäätiö sr ja UMO-säätiö

Suomen Urheilumuseosäätiö sr:lle ja UMO-säätiölle myönnettävän avustuksen osalta on myös arvioitu, että tuettu toiminta ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toiminta on paikallista, se ei todennäköisesti houkuttele käyttäjiä tai vierailijoita muista jäsenvaltioista ja tuen vaikutus rajat ylittäviin investointeihin tai sijoittautumisen edellytyksiin on todennäköisesti enintään marginaalinen. (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01 kohdat 196, 197). Kyse ei siis ole SEUT 107 (1) artiklan mukaisesta valtiontuesta.

Esittelijä

kulttuurin edistämisen päällikkö
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Otteet

08.12.2022

Asia/7

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-
aikalautakunta

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.09.2022 § 157

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 06.09.2022 § 126

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto 30.08.2022 § 24

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto 30.08.2022 § 16